

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

304

Vragen van de leden **Van de Camp** en **Jonker** (beiden CDA) aan de staatssecretarissen van Justitie en van Buitenlandse Zaken over *het aantrekken van hoogopgeleide kenniswerkers*. (Ingezonden 19 september 2007)

1 Bent u bekend met het artikel dat van de ongeschoolde migranten 85% naar de Europese Unie (EU) en 5% naar de Verenigde Staten (VS) gaat?¹

2 Kunt u de in het artikel genoemde percentages van hoog- en laagopgeleide immigranten bevestigen?

3 Deelt u de mening dat de Nederlandse economie gebaat kan zijn bij het aantrekken van hoogopgeleide kenniswerkers van buiten de EU? Deelt u de mening dat de bijdrage van hoogopgeleide kenniswerkers aan de economische ontwikkeling aanzienlijk groter is dan de bijdrage van ongeschoolde migranten?

4 Wordt in het kader van het aantrekken van kenniswerkers optimaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden van vrij verkeer van werknemers binnen de EU?

5 Deelt u de mening dat besluiten over het aantrekken van hoogopgeleide kenniswerkers van buiten de EU op nationaal niveau moeten worden genomen?

6 Deelt u de mening dat de al voorgestelde contouren van het EU Blue Card systeem eventueel kunnen bijdragen aan het aantrekken van hoogopgeleide kenniswerkers van buiten de EU?

¹ NRC Handelsblad, 15 september 2007, Europa vol «Kansloze ouderen».

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Albayrak** (Justitie), mede namens de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Economische Zaken. (Ontvangen 18 oktober 2007)

1 Ja.

2 Eurocommissaris Frattini heeft in zijn toespraak op de conferentie over legale migratie die op 13 en 14 september jl. in Lissabon is gehouden, aangegeven dat 85% van de ongeschoolde arbeid naar de EU gaat en 5% naar de VS, terwijl deze

percentages voor geschoolde arbeid 5% respectievelijk 55% zijn. Hij baseert zich daarbij op cijfers uit het Carin-rapport.

Andere bronnen geven een iets genuanceerder beeld voor het aantal hoogopgeleide kenniswerkers in de EU. De OESO-cijfers, waarbij gekeken is naar hoger opgeleide migranten (HBO/WO niveau in plaats van de veel bredere categorie «geschoold») tussen de 24 en 65 jaar tonen percentages tussen de 11,3% (Italië) en 34,3% (Verenigd Koninkrijk) met zelfs een uitschieter naar 45,4% in Ierland. Het percentage hoger opgeleide migranten in Nederland ligt op 24,2%. Voor de VS noemt het OESO-onderzoek een percentage van 35%. Dit alles doet echter niets af aan de wenselijkheid voor de EU en Nederland om nog meer kennismigrant aan te trekken. De EU en Nederland zullen moeten blijven werken aan het versterken van hun kennisklimaat.

3 Ja, Nederland heeft baat bij het aantrekken van kenniswerkers van buiten de EU. Het groeiende belang van kennis in de economie vraagt om mensen die kennis kunnen creëren en kennis kunnen toepassen en gebruiken in innovatie- en productieprocessen. Uit de CBS-studie «Excellence for

Productivity» (Den Haag 2007) blijkt dat arbeidsaanbod met excellente vaardigheidsniveaus belangrijk is voor de economische groei en innovatieve kracht van hoogproductieve landen zoals Nederland. Ook uit de CPB studie «Immigration and the Dutch economy» (Den Haag 2003) en het onderzoek van dr. Th. Veld «Effecten van moderne arbeidsmigratie» (Den Haag 2004) blijkt dat er een relatie ligt tussen het opleidingsniveau van migranten en de bijdrage die zij leveren aan de economische ontwikkeling. Naarmate het opleidingsniveau hoger is, is die bijdrage groter.

In de afgelopen decennia heeft technologische verandering geleid tot een verschuiving in de vraag van lager naar hoger opgeleiden («skill-based growth»). Deze verschuiving lijkt zich door te zetten. Deze structurele ontwikkeling, de voortgaande technologische veranderingen en het streven om een kenniseconomie te ontwikkelen in EU verband, zullen de vraag naar kenniswerkers op de (middel)lange termijn doen stijgen. Het aandeel hoger opgeleiden stijgt nog wel, maar veel minder snel dan in het verleden.¹ Ook de vergrijzing van de bevolking zal leiden tot een structureel krappere arbeidsmarkt. Het binnenlands aanbod aan kenniswerkers kan naar verwachting deze stijging in de vraag dan ook niet bijhouden. Het werven van derdelanders kan bijdragen tot het oplossen van dit tekort. Daarnaast onderstreept het SEO² dat zeker de arbeidsmarkt voor bèta-technici op HBO- en WO-niveau de facto al een internationale arbeidsmarkt is waar én bedrijven én universiteiten al volop op werven.

4

Het vrij verkeer van werknemers heeft alleen betrekking op werknemers met de nationaliteit van een EU-lidstaat en heeft onder meer tot doelstelling om te komen tot een optimale allocatie van arbeidskrachten. In dat kader zijn daarom binnen de EU voor deze werknemers de formele belemmeringen voor toelating tot de arbeidsmarkt van een andere lidstaat afgeschaft, met uitzondering van de toepassing door lidstaten van de overgangsmaatregel voor het werknemersverkeer met de Midden-

en Oost-Europese lidstaten die in 2004 en 2007 zijn toegetreden tot de EU.

Werkgevers zelf zijn primair verantwoordelijk voor hun personeelsvoorziening en derhalve ook voor het optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die het vrij verkeer van werknemers binnen de EU biedt. Daarbij worden zij door de Europese Commissie en de lidstaten gefaciliteerd door het Eures-systeem, het samenwerkingsverband tussen de publieke arbeidsvoorzieningsorganisaties van de EU-lidstaten. Eures biedt de mogelijkheid voor EU-burgers om zich in een andere lidstaat te presenteren als werkzoekende en voor werkgevers om hun vacatures in andere EU-lidstaten bekend te maken. Bovendien bevat Eures een databank met arbeidsmarktinformatie over de verschillende EU-lidstaten. Mobiliteit van werknemers met name binnen de 15 «oude» lidstaten is echter niet groot.³ Wanneer het gaat om kenniswerkers bestaat er bovendien een EU-breed tekort. Het vrij verkeer van werknemers biedt dan ook geen afdoende soelaas voor het oplossen van dit tekort.

5 en 6

In de wereldwijde concurrentie om hoogopgeleide kenniswerkers is het wenselijk dat er op Europees niveau een toelatingsbeleid voor deze categorie werknemers wordt ontwikkeld. Op grond van hetgeen nu bekend is over de «blue card» zullen kennismigrant die dit verblijfsdocument bezitten, het recht krijgen om – waarschijnlijk na een zekere periode in de eerste EU-lidstaat gewerkt te hebben – in andere EU-lidstaten arbeid te verrichten. Voor kenniswerkers van buiten de EU zal dit aantrekkelijker zijn dan wanneer zij alleen de mogelijkheid hebben om binnen één bepaalde lidstaat arbeid te verrichten. Voor Nederland, als klein land met een weinig courante taal, geldt dat nog meer dan voor de grotere lidstaten. Het creëren van een Europese mobiliteitsruimte voor kennismigrant maakt het voor hen potentieel minder risicovol om te kiezen voor een klein land. Daarnaast is het belangrijk dat het voorstel voor de richtlijn ook intra-EU-mobiliteit bevordert voor kennismigrant die in een Europese

lidstaat werken en in het kader van dat werk tijdelijk in een andere lidstaat arbeid moeten verrichten (bijv. een tijdelijke detachering). Uitgangspunt van Nederland is dat een Europees toelatingsbeleid aanvullend dient te zijn op het nationaal beleid, het de procedures zo eenvoudig mogelijk vorm geeft en het de ontwikkelingen in de nationale economie en arbeidsmarkt respecteert.

¹ «Zonder Kenniswerkers geen Kenniseconomie», bijlage bij Deltaplan Beta-techniek (2003).

² SEO, «De arbeidsmarkt van hoger opgeleide bèta's», 2007.

³ Zie de studie «Mobility in Europe» van de European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Luxemburg 2006).